



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4610/2018
14.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Соња Поповић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво града Новог Сада, ради исплате накнаде за експроприсано земљиште, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 521/18 од 27.02.2018. године, на седници одржаној 14.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 521/18 од 27.02.2018. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П број 399/15 од 24.10.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне надлежности суда. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима исплати укупан износ од 16.050.764,00 динара и то тужиоцу АА 14.317.950,00 динара, а тужиоцу ББ износ од 1.732.814,00 динара, оба са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до дана исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев за исплату законске затезне камате на досуђене трошкове парничног поступка за период од пресуђења до дана извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 521/18 од 27.02.2018. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена а одбијен је и захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11...87/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, носилац права својине на катастарској парцели број .../... КО ... је тужилац АА, са сувласничким уделом од 5665/11330 идеалних делова, док је носилац права својине на парцели .../... КО ... тужилац ББ, са сувласничким уделом од 4714/23819 идеалних делова. Регулационим планом насеља ... (“Службени лист града Новог Сада” број 3/01...17/03) парцела број .../... КО ... је предвиђена за јавну и саобраћајну површину – регулацију у улици ... док је парцела број .../... КО ... намењена за јавну саобраћајну површину – регулацију ..., при чему су ове парцеле приведене урбанистичкој намени.

Тужиоци су били власници предметних парцела пре успостављања јавних саобраћајница, односно пре доношења планских докумената. Фактичко стање је такво да је катастарска парцела број .../... КО ... саставни део улице ... у ..., док је парцела број .../... КО ... саставни део ... улице у Парцеле тужилаца су инфраструктурно опремљене, користе се за јавни саобраћај, повезане су са другим улицама и у функцији су целог система у ..., док одржавање путева у ... улици и улици ... врши ЈКП “Пут”

Даље је утврђено да поступак експропријације за катастарске парцеле број 67/3 и .../... КО ... није никада вођен, да није донета одлука о одузимању земљишта и одређивању накнаде за одузето земљиште, нити је тужиоцима исплаћена накнада за земљиште које им је фактички одузето. Отварање улица ... и ... улице није увећало вредност катастарских парцела број .../... и .../... . На основу обављеног вештачења првостепени суд је утврдио вредност земљишта и процењено је да иста износи 5.300,00 динара по м2 за обе парцеле, из чега проистиче да је тржишна вредност удела тужиоца АА на земљишту катастарске парцеле број .../... 14.317.950,00 динара, док је вредност сувласничког удела тужиоца ББ на катастарској парцели број .../... 1.732.814,00 динара, у ком смислу је првостепени суд, полазећи од члана 1. став 1. протокола уз Европску конвенцију за заштиту људских права, члана 58. Устава Републике Србије, члана 72., 61. и 41. Закона о експропријацији одлучио као у изреци првостепене пресуде, са образложењем да се у конкретном случају ради о тзв. фактичкој експропријацији, те да је тужени пропустио да спроведе поступак експропријације који је био дужан спровести пред органима управе из ког разлога тужиоцима припада право на накнаду.

Прихватајући у свему разлоге које је дао првостепени суд, Апелациони суд у Новом Саду је својом пресудом Гж број 521/18 од 27.02.2018. године одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине које представља повреду права на имовину може доћи под кумулативно испуњеним услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Законом о грађевинском земљишту, ("Службени гласник РС" број 44/95...3/01), а који је важио у време када је регулационим планом насеља ... ("Службени лист града Новог Сада" број 03/01) промењена намена парцела број .../... и .../... КО ..., чланом 9. ставом 1. прописано је да се грађевинско земљиште приводи намени изградњом објекта, односно извођењем других радова, у складу са прописима у планирању и уређењу простора.

У конкретном случају, спорно земљиште, чији су тужиоци сувласници, регулационим планом насеља ... ("Службени лист Града Новог Сада број 03/01), предвиђено је за јавну површину – улицу. Конкретно, катастарска парцела број .../... саставни је део улице ... у ..., док је катастарска парцела број .../... КО ... саставни део ... улице, такође у У таквој ситуацији, када земљиште планским актом јединица локалне самоуправе буде одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини. Зато је тужени имао обавезу да земљиште које је постало средство у јавној својини експроприше од тужилаца, ради његовог привођења намени, предвиђеној урбанистичким планом и да за исто исплати одговарајућу накнаду.

Предметно земљиште је фактички приведено намени предвиђеној планским актом с обзиром на то да се користи као улица. На тај начин извршена је тзв.фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно њиховом изузимању из поседа. Када је земљиште приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужиоци као сувласници земљишта не могу трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији, које би било основ за исплату новчане накнаде.

Пошто је несумњиво утврђено да се предметне катастарске парцеле користе као улице, тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 27. Закона о јавној својини, јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединице локалне самоуправе на чијој територији се налазе. Због тога наводи ревизије да тужени ни једном правном или фактичком радњом није депоседирао тужиоце, и да је спорно земљиште одређено јавном – саобраћајном површином планским актом који је иначе подложен измени, немају утицаја на правилност побијане пресуде. Такође, ревизијски навод туженог да су тужиоци остали уписани у јавним књигама као власници спорних катастарских парцела, те да би се овом исплатом неосновано обогатили, није од утицаја на евентуално другачије одлучивање, с обзиром на то да за туженог није постојала сметња да поднесе противтужбу са захтевом за утврђење права јавне својине, а што иначе може учинити у свако доба у посебном поступку. У овом конкретном случају, како су правилно оценили нижестепени судови, ради се о томе да се кроз институт фактичке експропријације штите власници или корисници земљишта у односу на општине и друге државне органе који сами или преко трећих лица (крајњих корисника) организују изградњу јавних и других добара на земљишту које није формално експрописано.

Имајући изложено у виду, нижестепени судови су правилном применом материјалног права – одредбе члана 42. Закона о експропријацији, досудили накнаду за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности утврђене на основу налаза и мишљења судског вештака.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу првом изреке.

С обзиром на то да је ревизија туженог одбијена као неоснована, одбијен је и његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић